

Gäller från och med 2025-03-29 Läkemedel - ordination enligt generella direktiv

Hitta i dokumentet

[Syfte](#)
[Bakgrund](#)
[Ansvar](#)
[Generella direktiv](#)
[Användning av generella direktiv](#)
[Bedömning och dokumentation](#)
[Kontroll vid iordningställande, administrering eller överlämnande](#)

[Gemensamma direktiv vid Hallands sjukhus](#)
[Lokalt gällande direktiv vid vårdenhet](#)
[Uppdatering av direktiv](#)
[Bilagor](#)
[Uppdaterat från föregående version](#)

Syfte

Beskriver hantering av ordinationer enligt generella direktiv.

Bakgrund

Generella direktiv definieras i Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLFS-FS 2017:37) som "ett beslut om läkemedelsbehandling som gäller patienter vid en viss vårdenhet vid särskilt angivna tillstånd". Generella direktiv innebär att legitimerad sjuksköterska, efter egen bedömning, har möjlighet att ge ett läkemedel till en patient utan ordination. Detta måste ske med stor restriktivitet och läkare ska ta ställning till eventuell fortsatt eller ändrad medicinering.

Ansvar

Endast läkare får utfärda generella direktiv om läkemedelsbehandling. Generella direktiv fastställs av chefläkare, respektive verksamhetschef eller av denne utsedd medicinskt ansvarig läkare.

Generella direktiv

I direktiven ska följande anges:

- Läkemedelsnamn
- Läkemedelsform
- läkemedlets styrka och dosering
- maximal dos per dygn
- administreringsätt
- indikationer och kontraindikationer
- antalet tillfällen som läkemedlet får ges till en och samma patient utan att en läkare kontaktas.

Direktiven ska omprövas årligen, vara daterade och fastställda av läkare. När direktivet uppdateras ska detta meddelas förvaltningen av Läkemedelsmallar. Se rubrik Uppdatering av direktiv.

Användning av generella direktiv

- Generella direktiv gäller för patienter på en viss enhet vid vissa angivna tillstånd, utan att en särskilt individuell ordination behöver ges.
- Generella direktiv ska utfärdas restriktivt och omprövas regelbundet.
- I första hand ska förskrivaren ordinera "vid behovsordination". En sådan ordination bör alltid finnas på patienter med känt eller förväntat sömnproblem, oro, smärtanfall, krampsjukdom.
- Behandling får inte ges vid överkänslighet mot ingående substanser.
- "Vid behovsordinationer" ska alltid innehålla en tidsram för att indikera maxdosen per dygn, till exempel "högst 3 gånger dagligen".
- I Cosmic kan man inte ordinera enligt generellt direktiv om det inte finns en motsvarande läkemedelsmall tillgänglig på aktuell vårdenhets.

Bedömning och dokumentation

Läkemedel får ges på generellt direktiv till en patient vid enstaka tillfälle endast efter att en sjuksköterska gjort en behovsbedömning. Vad som får ges styrs alltid av det fastställda dokument som finns på vårdenheten. Vid minsta tveksamhet eller osäkerhet hur sjuksköterskan ska hantera situationen kontaktas läkare.

- Innan ett läkemedel iordningställs och administreras eller överlämnas till en patient med stöd av ett generellt direktiv ska en sjuksköterska göra en bedömning av patientens behov av läkemedlet, samt kontrollera läkemedlets indikationer och kontraindikationer inklusive överkänslighet.
- Välj läkemedel enligt generellt direktiv.
- Dosen av det givna läkemedlet på generellt direktiv ska dokumenteras och signeras av sjuksköterska.
- I Cosmic väljs *Generella direktiv*. Använd funktionen *signera och administrera*. Ordinationstypen blir engångsordination.
- Sjuksköterskans bedömning av patientens behov av läkemedlet ska dokumenteras under *Kommentar* eller som en *Anteckning*.

Kontroll vid iordningställande, administrering eller överlämnande

Kontroll mot den dokumenterade ordinationen vid iordningställande, administrering eller överlämnande ska göras mot det generella direktivet.

Gemensamma direktiv vid Hallands sjukhus

Vid Hallands sjukhus finns ett gemensamt dokument med generella direktiv för flera kliniker, [Bilaga 1](#). Direktivet uppdateras årligen. Berörda verksamhetschefer ansvarar för att ordinationerna är förankrade vid respektive klinik och motsvarar klinikens behov. De gemensamma generella direktiven som kan användas på samtliga kliniker fastställs av chefläkare.

Lokalt gällande direktiv vid vårdenhets

I de fall när en enskild vårdenhets har ett avgränsat behov kan egna lokala generella direktiv utarbetas. [Bilaga 2](#) kan användas som mall. Lokala tillägg till förvaltningsgemensamma

direktiv bör utarbetas restriktivt och omprövas i samband med revision. Ett enhetligt dokument med generella direktiv bör eftersträvas. Vid behov av lokala direktiv ska det tas i beaktande att det inte upptar preparat med liknande effekt som i det gemensamma direktivet då det kan medföra risk för övermedicinering. Ansvarig för lokala generella direktiv är verksamhetschef/medicinskt ansvarig läkare på vårdenheten.

Uppdatering av direktiv

Vid förändring eller uppdatering av generella direktiv ska dessa fastställas och meddelas förvaltningen av Läkemedelsmallar för justering av läkemedelsmall. **Se separat rutin som är under framtagande som beskriver det regionala arbetet med läkemedelsmallar i Cosmic.**

Bilagor

[Bilaga 1 Läkemedel - ordination enligt generella direktiv – Förteckning](#) *OBS! gäller endast för Hallands sjukhus*

[Bilaga 2 Läkemedel – ordination enligt generella direktiv - Mall](#)

Uppdaterat från föregående version

2025-03-18 Nytt dokument som ersätter rutin RH-12066-

Rubrik Användning av generella direktiv har en ny text som anger att man i Cosmic inte kan ordinera enligt generellt direktiv om det inte finns en motsvarande läkemedelsmall tillgänglig på aktuell vårdenhet.

Rubrik Bedömning och dokumentation är uppdaterad utifrån funktionalitet i Cosmic.

Rubrik Uppdatering av direktiv är uppdaterad utifrån arbetssätt med läkemedelsmallar.